

Sanna Kants, Jenna Kokko, Anniina Leinonen & Taru Paananen

**BIOANALYYTIKKO-OPISKELIJOIDEN PEREHDYTYSMATERIAALI NORDLAB
OULUN ALUELABORATORIOON**

**BIOANALYYTIKKO-OPISKELIJOIDEN PEREHDYTYSMATERIAALI NORDLAB
OULUN ALUELABORATORIOON**

Sanna Kants,
Jenna Kokko,
Anniina Leinonen &
Taru Paananen
Opinnäytetyö
Kevät 2019
Bioanalytiikan tutkinto-ohjelma
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu
Bioanalytiikan tutkinto-ohjelma

Tekijät: Sanna Kants, Jenna Kokko, Anniina Leinonen & Taru Paananen

Opinnäytetyön nimi: Bioanalyttikko-opiskelijoiden perehdytysmateriaali NordLab Oulun aluelaboratorioon

Työn ohjaaja: Mika Paldanius, Sirpa Kuopus, Liisa Lehto

Työn valmistuslukukausi ja -vuosi: Kevät 2019

Sivumäärä: 24 + 1

Ammattikorkeakouluissa tutkinnot sisältävät paljon käytännön harjoittelua. Opinnäytetyömme toimeksiantaja oli NordLab ja Oulun alueen laboratoriot. Aihe valittiin, koska NordLabilla ei ollut olemassa ajantasaista perehdytysmateriaalia. Perehdytysmateriaali on tarkoitettu kaikkia bioanalytiikan ammattitaitoa edistäviä harjoittelujaksoja varten.

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä perehdytysmateriaali bioanalyttikko-opiskelijoille NordLab Oulun aluelaboratorioon. Tavoitteena oli, että opiskelijat ja työpaikkaohjaajat saavat yhtenäisen kuvan harjoittelusta ja harjoittelujaksot etenevät mahdollisimman sujuvasti. Opinnäytetyön pitempiaikaisena kehitystavoitteena on saada aikaan laadukas ja yhdenvertainen perehdytys kaikille alan opiskelijoille.

Opinnäytetyömme keskeisiä käsitteitä ovat bioanalytiikan tutkinto, oppiminen perehdyttäminen sekä toiminnallinen opinnäytetyö. Perehdytysmateriaaliin kerättiin aineistoa NordLabin yksiköistä teemahaastatteluiden avulla ja yleisiä asioita varten hyödynnettiin useita luotettavia lähteitä, kuten esimerkiksi lakeja, Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitoksen materiaaleja sekä NordLabin omia ohjeita. Perehdytysmateriaali sisältää harjoitteluun liittyviä käytännön asioita, esittelyt Oulun alueeseen kuuluvista laboratorioista sekä tietoa työturvallisuudesta.

Opinnäytetyön prosessin tuloksena saavutettiin perehdytysmateriaali, joka esiteltiin bioanalytiikan opiskelijoille. Esittelyiden yhteydessä materiaalista kerättiin palautetta, jonka mukaan materiaali koettiin hyödylliseksi ja kattavaksi. Palautteista saatiin myös joitakin kehitysehdotuksia perehdytysmateriaalin parantamiseksi.

Perehdytysmateriaalia voivat hyödyntää kaikki Suomen bioanalyttikko-opiskelijat, jotka tulevat NordLab Oulun aluelaboratorioon harjoitteluun. Materiaalin avulla opiskelijat voivat asettaa itselleen tavoitteet tutustumalla etukäteen tulevaan harjoittelupaikkaansa. Perehdytysmateriaalin parannusehdotuksena oli mm. se, että kaikki kuvat otetaan samaan vuodenaikaan materiaalin yhtenäistämiseksi. Jatkotutkimusaiheena perehdytysmateriaaliamme voi käyttää pohjana esimerkiksi Oulaskankaan sairaalassa sijaitsevien yksiköiden perehdytysmateriaalia varten. Lisäksi jatkossa on syytä selvittää, ovatko bioanalytiikan opiskelijat kokeneet perehdytysmateriaalin hyödylliseksi.

Asiasanat: oppiminen, perehdyttäminen, harjoittelu, bioanalytiikan tutkinto-ohjelma

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree Programme in Biomedical Laboratory Science

Authors: Sanna Kants, Jenna Kokko, Anniina Leinonen & Taru Paananen

Title of thesis: Familiarization material for biomedical laboratory science students for NordLab Oulu regional laboratory

Supervisors: Mika Paldanius, Sirpa Kuopus, Liisa Lehto

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2019 Number of pages: 24 + 1

Studies in Universities of Applied Sciences include a lot of practical training. Our Bachelor's thesis was made by the request of NordLab Oulu regional laboratory. This subject was chosen because NordLab did not have a material up to date. The familiarization material is meant for all biomedical laboratory science students who come to NordLab Oulu regional laboratory for practical training.

The purpose of the thesis was to make a familiarization material for biomedical laboratory science students. The goal was to make a united image of practical training for students and mentors, so that practical training periods flow as smooth as possible. A long-term goal is to create a better and more equal familiarization for all biomedical laboratory science students.

Key concepts in our thesis are Degree Programme in Biomedical Laboratory Science, learning, familiarization and functional Bachelor's thesis. The content for familiarization material's unit descriptions was collected by using a theme interview. For the general information reliable sources such as law texts and National Institute for Health and Welfare's provided material. The familiarization material includes practical information, descriptions of NordLab Oulu regional laboratory's units and information about work safety.

A familiarization material was achieved as a result of the Bachelor's thesis process. It was presented to biomedical laboratory science students. Feedback was gathered during the presentations they concluded that the material was useful and extensive enough. Feedback also included some ideas for improvements to better the material.

All biomedical laboratory science students who come to NordLab Oulu regional laboratory for practical training can use this material. Using the material and getting to know their unit in advance, the students are able to set their own learning goals. As an improvement the photos should be taken during the same season. For future purposes the material can be used as a base for familiarization material for other laboratories. You can also figure out if biomedical laboratory science students were satisfied with the material or found it useful.

Keywords: learning, familiarization, practical training, Degree Programme in Biomedical Laboratory Science

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	BIOANALYTIIKAN TUTKINTO-OHJELMA.....	7
	2.1 Bioanalytiikan ammattitaitoa edistävä harjoittelu	7
	2.2 Opiskelijan ohjaus.....	8
3	OPPIMINEN	9
	3.1 Tavoitteiden asettaminen	9
	3.2 Tekemällä oppiminen	10
	3.3 Itsearviointi	10
4	TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ	11
5	PEREHDYTTÄMINEN.....	12
	5.1 Perehdytyksen sisältö ja tavoitteet.....	12
	5.2 Perehdytysmateriaali perehdyttämisen tukena	13
6	OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET	14
7	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	15
	7.1 Projektiorganisaatio	15
	7.2 Aihe ja aiheen rajaus	15
	7.3 Perehdytysmateriaalin suunnittelu	16
	7.4 Perehdytysmateriaalin toteutus.....	17
	7.4.1 Sisältö.....	17
	7.4.2 Ulkoasu	17
	7.4.3 Käyttöönotto	17
	7.5 Opinnäytetyön esittely	18
	7.6 Palaute	18
	7.7 Perehdytysmateriaalin hyödynnettävyys	20
8	POHDINTA	21
	8.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus	22
	8.2 Opinnäytetyön tekijöiden ammatillinen kasvu	22
	LÄHTEET.....	23
	LIITTEET	25

1 JOHDANTO

Ammattikorkeakouluissa tutkinnot sisältävät paljon käytännön harjoittelua, joissa opiskelijat pääsevät kehittämään ja soveltamaan oppimaansa teoretietoä käytännössä sekä tutustumaan konkreettisesti työelämään opiskelun alkuvaiheesta lähtien. Opiskelijat tuovat harjoittelupaikalle tietoa teorian kehittymisestä ja harjoittelu antaa oppilaitokselle mahdollisuuden nähdä käytännön sovellutuksia. (Pasanen & Putkuri 2005, 38; Kallioinen 2008, 36.)

Opinnäytetyömme toimeksiantaja oli NordLabin Oulun alueen laboratoriot. Aihe valittiin, koska NordLabilla ei ollut olemassa ajantasaista perehdytysmateriaalia. Bioanalyttikko-opiskelijoiden perehdytysmateriaalille oli tarvetta ja se on hyödyksi muille opiskelijoille. Lisäksi koimme aiheen kiinnostavaksi. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tehdä selkeä ja kattava perehdytysmateriaali bioanalyttikko-opiskelijoille NordLab Oulun aluelaboratorioon. Tavoitteena oli, että opiskelijat ja työpaikkaohjaajat saavat yhtenäisen kuvan harjoittelusta ja harjoittelujaksot etenevät mahdollisimman sujuvasti työharjoitteluiden aikana. Opinnäytetyön pidempiaikaisena kehitystavoitteena on saada aikaan laadukas ja yhdenvertainen perehdytys kaikille alan opiskelijoille. Perehdytysmateriaali on tarkoitettu kaikkia bioanalytiikan ammattitaitoa edistäviä harjoittelujaksoja varten.

Perehdyttäminen on tärkeää sekä opiskelijalle että työntekijöille työpaikan tai työtehtävien vaihtuessa. Perehdyttämisen avulla perehdytettävä oppii tuntemaan työpaikkansa, sen toiminta-ajatuksen, toimintaperiaatteet sekä toimintatavat. Hyvän perehdytyksen avulla voidaan lisätä työturvallisuutta, työntekijän motivaatiota työtä kohtaan sekä vähentää oppimiseen kuluvaa aikaa ja poissaoloja. (Kangas & Hämäläinen 2007, 2–4.) Opinnäytetyönä tehdystä perehdytysmateriaalista löytyy harjoitteluun liittyviä käytännön asioita, esittelyt Oulun alueeseen kuuluvista laboratorioista, sekä tietoa työturvallisuudesta.

2 BIOANALYTIIKAN TUTKINTO-OHJELMA

Bioanalytiikan tutkinto-ohjelma kestää noin 3,5 vuotta ja tutkinnon laajuus on 210 opintopistettä. Tutkintonimikkeeksi tulee bioanalytikko (AMK), mutta sairaaloissa ammattinimikkeenä on laboratoriohoitaja. Valmistumisen jälkeen Valvira laillistaa bioanalytikon terveydenhuollon ammattihenkilöksi. Bioanalytiikkaa voi Suomessa opiskella kuudessa eri ammattikorkeakoulussa ja tutkinnon voi suorittaa joissain ammattikorkeakouluissa myös monimuoto-opintoina. Bioanalytiikan opintoihin sisältyy teoriaopintoja, käytännön laboratoriotyöskentelyä, näytteenottoa, viestintä- ja kieliopintoja sekä tiedonhankinta- ja tutkimusopintoja. Opintoihin kuuluu muun muassa solu- ja molekyylibiologiaa, kliinistä fysiologiaa ja neurofysiologiaa sekä näytteenotto toiminnan opintoja. Bioanalytikon tehtävissä tarvitaan visuaalista hahmotuskykyä, vuorovaikutustaitoja sekä tarkkuutta ja huolellisuutta. (Oulun ammattikorkeakoulu 2019, viitattu 11.3.2019.)

Bioanalytikon työtehtäviin kuuluu asiakkaiden ohjaaminen erilaisissa laboratoriotutkimuksissa, näytteenottotoiminta, sekä näytteiden säilytys, analysointi ja tulosten luotettavuuden arviointi. Bioanalytikko työskentelee useimmiten laboratoriohoitajana terveydenhuollossa eri erikoisaloilla kuten esimerkiksi hematologia, mikrobiologia ja patologia. Lisäksi bioanalytikko voi työskennellä esimerkiksi lääketeollisuuden parissa, lääketieteellisissä tutkimusryhmissä sekä eläinlääkäriasemilla. (Oulun ammattikorkeakoulu 2019, viitattu 11.3.2019.)

2.1 Bioanalytiikan ammattitaitoa edistävä harjoittelu

Bioanalytiikan tutkinto-ohjelma sisältää paljon käytännön harjoittelua. Valvira valvoo, että opiskelijat suorittavat opintojensa aikana tietyn määrän käytännön harjoittelutunteja. Käytännön harjoitukset koostuvat koululla suoritettavista harjoitustunneista sekä koulun ulkopuolella käytävistä harjoittelujaksoista. Niillä opiskelijat voivat syventää aiemmin hankkimaansa teoretietoa käytännössä. (Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994 3:17§.)

Opiskelijan velvollisuuksia harjoittelujaksoa varten ovat muun muassa peruskurssien suorittaminen ennen harjoittelua, tavoitteiden laatiminen jokaista harjoittelujaksoa varten, työyhteisön sääntöjen ja käytänteiden noudattaminen ja mahdollisista poissaoloista ilmoittaminen sekä ohjaavalle opet-

tajalle että työpaikan ohjaajalle. Opiskelijalla on harjoittelujaksojen aikana oikeus saada olla opiskelijan roolissa, saada ohjausta ja toimia tasavertaisena työryhmän jäsenenä sekä saada ja antaa palautetta harjoittelujaksosta. (Oulun yliopistollinen sairaala 2019, viitattu 11.3.2019.) Pasasen ja Putkurin kirjoittamassa teoksessa ”Oppimisympäristön rakentaminen työelämän ja koulutuksen yhteistyönä” (2005, 38) kerrotaan Tuomi-Gröhnin tutkimuksesta (2000), joka ilmaisee, että myös työharjoittelupaikan tulisi hyötyä opiskelijoiden harjoittelusta. Harjoittelupaikkojen ja oppilaitosten välinen suhde tulisi nähdä kahdensuuntaisena. Opiskelijat tuovat harjoittelupaikalle tietoa teorian kehittämisestä ja harjoittelujaksot antavat opiskelijoille mahdollisuuden nähdä työtä käytännössä.

2.2 Opiskelijan ohjaus

Hyvä ohjaaja toimii joustavasti huomioiden opiskelijan valmiustason ja yksilöllisyyden. Pasasen ja Putkurin teoksessa (2005, 38) mainitun Tynjälän tutkimuksen (2002) mukaan ohjaajan tuki ja kontrolli ovat tärkeitä opintojen alussa. Opiskelun edetessä opiskelijalle annetaan vastuu omasta kehityksestä. Ohjaajat järjestävät opiskelijoille mahdollisuuksia erilaisiin oppimiskokemuksiin. He rohkaisevat opiskelijoita vähitellen siirtymään havainnoijan roolista itsenäisiksi toimijoiksi, ajattelemaan mitä he ovat tekemässä ja kehittämään omaa toimintatapaansa. Ohjaaja luo pohjan opiskelijan tavoitteelliselle oppimiselle ja ammatilliselle kasvulle. (Rose, Rukstalis & Schuckit, 2005, 344.)

Harjoittelussa oppimiselle on tärkeää, että ohjaajalla on riittävä kokemus työelämästä ja asiantuntemus harjoittelualueelta ja että hän on pätevä ja luottaa omiin kykyihinsä. Ohjaaja on opiskelijalle työelämän esikuva ja hän on osittain vastuussa opiskelijan oppimisesta. Opiskelijan ja ohjaajan yhdessä toimiminen tuo konkreettisuutta oppimiseen. Opiskelija tarkkailee, miten ohjaaja suhtautuu erilaisiin tilanteisiin, arvioi niitä ja kuuntelee mitä ohjaaja ehdottaa työskentelyn jatkoksi. Opiskelijat ottavat mallia harjoittelun ohjaajilta toimimisessa. Opiskelijan oppimista tukevat parhaiten ohjaajat, jotka ymmärtävät ja arvostavat opiskelijaa. Ohjaajan on tärkeä muistaa itse olevansa malli opiskelijalle. (Pasanen & Putkuri 2005, 38; Rose ym. 2005, 345.)

Pasasen ja Putkurin kirjassa esitellyn Koskisen ja Silén-Lipposen tutkimuksen (2001) mukaan hyvä ohjaaja antaa opiskelijoille vastuuta ja tukea. Ohjaajan tai opettajan kanssa ajatusten, tunteiden ja eettisten pulmien pohdinta kehittää opiskelijan omaa ajattelua tulevana ammattilaisena. Ohjaajat voivat keskustella opiskelijan kanssa työn merkityksestä asiakkaan kokonaisvaltaiseen tilanteeseen. Kun opiskelulle annetaan aikaa ja asiat käydään läpi hyvin, oppiminen helpottuu. (2005, 38.)

3 OPPIMINEN

Barabin ja Rothin mukaan opiskelijan osallistuminen on tärkeä osa hänen oppimistaan. Toinen tärkeä kriteeri oppimiselle on toimintaympäristö, sen luomat oppimismahdollisuudet, sekä miten oppiminen on suunniteltu ja jäsenneily (Poikela & Poikela 2008, 11). Oppimisella tarkoitetaan pysyviä, kokemukseen perustuvia muutoksia henkilön tiedoissa, ajattelussa sekä itse toiminnassa. Motivaatio on perusedellytys oppimiselle. Motivaatiota lisää mahdollisuus soveltaa opittuja tietoja käytännössä. (Hämäläinen & Kangas 2008, 29.) Oppimisen edellytykseksi ei riitä vain oikea tieto, vaan sitä pitää myös osata hyödyntää käytännössä ja se vaatii aktiivista ponnistelua ja aikaa.

Ammatillisissa koulutuksissa korostetaan työharjoitteluissa oppimista ja työkokemusta (Jarvis 2004, 90). Ammattikorkeakouluissa oppiminen nähdään osallistumisen prosessina. Oppiminen tapahtuu työelämälähtöisesti, jossa opettajat, opiskelijat sekä työelämän edustajat kohtaavat. Jäsen-ten omaamat tiedot ja taidot toimivat oppimisen voimavaroina. Ammattikorkeakouluissa opiskelijat kohtaavat todellisen työelämän haasteita opiskelun alkuvaiheesta lähtien. Silloin opiskelijat oppivat käyttämään teoriaa aitojen ongelmatilanteiden kautta. (Kallioinen 2008, 36.)

3.1 Tavoitteiden asettaminen

Tavoitteiden asettamisessa kannattaa jakaa suuret tavoitteet pienempiin tavoitteisiin ja edetä päämäärää kohti tavoitteellisesti. Pienten tavoitteiden saavuttamisen jälkeen itsensä palkitseminen on tärkeää, sillä se ylläpitää motivaatiota eikä lopullinen tavoite vaikuta mahdottomalta. Lyhyen aikavälin tavoitteiden päämäärä on nopeasti tavoitettava ja konkreettinen, esimerkiksi opinnäytetyötä tehtäessä yhteen lukuun tai tutkimusvaiheeseen liittyvän kokonaisuuden valmistuminen. Niiden avulla voidaan luoda konkreettinen suunnitelma, jonka avulla tavoitteet saavutetaan. Keskipitkät tavoitteet ovat laajempia ja aikaa vievempiä kuin lyhyen aikavälin tavoitteet esimerkiksi harjoittelun suorittaminen. Pitkän aikavälin tavoite muodostuu monista lyhyistä ja keskipitkistä osatavoitteista, esimerkiksi tutkinnon suorittaminen on pitkän aikavälin tavoite.

Tavoitteet vaativat sitoutumista ja työtä toteutuakseen. Sitoutumiseen vaikuttaa kuinka tärkeänä tavoitetta pidetään. Tavoitteisiin pääseminen vaatii valmiutta ponnistella tavoitteen saavuttamiseksi esteistä ja vastoinkäymisistä huolimatta. (Itä-Suomen yliopisto 2019, viitattu 5.3.2019.)

3.2 Tekemällä oppiminen

Opiskelija on työelämän kohtaamisissa parhaimmillaan aktiivinen ja hänen asenteensa tutkimuksellinen. Opiskelijan uteliaisuus sekä osallistuminen ja mielipiteiden sekä tietotaidon jakaminen korostuvat ammattikorkeakouluissa käytettävässä pedagogiikassa. (Kallioinen 2008, 36–37.) Ei ole itsestään selvää, että koulutuksessa opitut tiedot ja taidot ovat tarpeellisia työelämässä. Nykyään tutkinto määrittää työelämään sijoittumista enemmän kuin opetuksen sisältö. Lairion ja Penttilän kirjoittamassa teoksessa (2007, 73) kerrotaan tutkimuksesta, jonka mukaan yliopistokoulutuksen saaneet kokivat oppineensa tarpeellisimmat työtaitonsa vasta työelämässä ja vain 14% vastanneista kertoivat oppineensa työnkannalta tärkeimmät taidot yliopistossa.

Jokainen harjoittelutilanne on uusi kokemus, jossa tapahtuu paljon oppimista. Oppimisen pohjana voidaan käyttää aiempia teoriaopintoja ja kokemuksia. Sosiokulttuurisen oppimiskäsityksen mukaan tietoa ei voida siirtää muuttumattomana tilanteesta toiseen vaan todelliset työkäytännöt ja kokeneemman työntekijän ohjaus tehostavat oppimista ja osallistuminen työelämän tarjoamiin haasteisiin johtaa ammatinhallintaan. Opiskelijat ovat tärkeässä osassa työelämän muutosprosesseissa, koska heillä on tuore näkökulma asioihin. (Jarvis 2004, 91; Kallioinen 2008, 36–37.)

3.3 Itsearviointi

Itsearviointi on oman oppimisen ja osaamisen arviointia. Sen tarkoituksena on tunnistaa ja kehittää oppimistaitoja. Itsearvioinnissa peilataan omaa osaamista oppimistavoitteisiin ja ennalta määrättyihin arviointikriteereihin, tämän takia opiskelijalla täytyy olla oppimistavoitteet ja opiskelijan tulee tietää arviointikriteerit. Itsearviointi kehittää kriittistä ajattelua ja auttaa opiskelijaa tunnistamaan vahvuutensa ja kehityskohteet. Itsearviointi voi olla suullista tai kirjallista. Sen tukena voidaan käyttää esimerkiksi oppimispäiväkirjoja tai portfolioita. (Lapin ammattikorkeakoulu 2019, viitattu 5.3.2019.) Itsearviointi on tärkeä osa työharjoittelua ja oppimista. Harjoittelussa onkin tärkeää, että opiskelijalle annetaan palautetta koko oppimisprosessin ajan. Palaute tutulta ohjaajalta auttaa opiskelijaa arvioimaan taitojensa kehittymistä harjoittelun aikana (Pasanen ja Putkuri 2005, 38).

4 TOIMINNALLINEN OPINNÄYTETYÖ

Toiminnallinen opinnäytetyö on yksi opinnäytetyön toteuttamisen mahdollisuuksista ammattikorkeakouluissa, sen tavoitteena on jokin konkreettinen tuote eikä tutkimus. Toiminnallisella opinnäytetyöllä tavoitellaan käytännön toiminnan kehittämistä, ohjeistamista, järjeistämistä tai järjestämistä. Toteutustapana voi olla esimerkiksi kirja, perehdytysopas, näyttely tai jokin muu tuote. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on kaksi osiota: toiminnallinen osuus eli tuotos ja opinnäytetyön raportti ja arviointi. (Vilka & Airaksinen 2003, 9; 2004, 6.)

Toiminnallisella opinnäytetyöllä on monesti ulkopuolinen toimeksiantaja eli ”tilaaja”. Toimeksiantajana voi toimia muun muassa jokin yritys, järjestö tai oppilaitos. Esimerkiksi meidän opinnäytetyömme toimeksiantajana toimi NordLab ja tuotteena teimme heille bioanalyttikko-opiskelijoiden perehdytysmateriaalin Oulun aluelaboratorion yksiköihin. Vilkan ja Airaksisen mukaan (2003, 16) toimeksiannetun opinnäytetyön avulla voidaan osoittaa laajempaa ammattiosaamista, luoda suhteita työelämään sekä työllistyä. Toimeksiannetun opinnäytetyön avulla pääsee myös kokeilemaan ja kehittämään omia taitojaan työelämän kehittämisessä sekä harjoittamaan innovatiivisuutta.

Vilka ja Airaksinen kirjoittavat Toiminnallinen opinnäytetyö -kirjassaan (2003, 24,38), että toiminnallisen opinnäytetyön tuote, tapahtuma tai opas tehdään aina jollekin kohderyhmälle tai jonkun käytettäväksi, koska tavoitteena on kohderyhmän osallistuminen toimintaan, toimintaan tai toiminnan selkeyttäminen esimerkiksi oppaan tai jonkin ohjeen avulla. Meidän opinnäytetyömme kohderyhmänä olivat bioanalytiikan opiskelijat. Usein toiminnallinen opinnäytetyö tehdään, koska halutaan että opinnäytetyöstä on hyötyä muille esimerkiksi tuotteena.

5 PEREHDYTTÄMINEN

Perehdyttäminen tarkoittaa kaikkia toimenpiteitä, joiden avulla uusi työntekijä oppii tuntemaan työpaikkansa, sen tavat, ihmiset ja työhönsä liittyvät odotukset. Perehdyttämiseen kuuluu muun muassa yritykseen ja työyhteisöön tutustuminen sekä työnopastus, johon kuuluvat kaikki ne asiat, jotka liittyvät itse työn tekemiseen. Perehdyttämisen avulla työtehtävien oppimiseen kuluva aika lyhenee, yrityksessä poissaolot ja vaihtuvuus vähenevät sekä säästetään kustannuksia. Perehdytyksen tulee olla jatkuvaa ja kehittää työntekijöitä työpaikan tarpeisiin ja haasteisiin myös muutoksissa. Perehdytykseen tai lisäperehdytykseen pitää olla mahdollisuus, kun uusi työntekijä aloittaa työt tai jos turvallisuusohjeita ei noudateta. Perehdytystä tarvitaan myös, jos opastuksessa huomataan puutteita tai jos toiminnassa on havaittavissa virheitä. (Hämäläinen & Kangas 2008, 2, 4–5, 13; Ahokas & Mäkelä 2013, viitattu 5.3.2019.)

Työturvallisuuslain (738/2002 2.14§) mukaan työnantaja on velvollinen antamaan uusille työntekijöille riittävää opetusta ja ohjausta töiden alkaessa. Työnantajan on annettava työntekijälle riittävät tiedot työpaikan haitta- ja vaaratekijöistä sekä huolehdittava siitä, että työntekijä perehdytetään riittävästi huomioiden hänen ammatillinen osaamisensa ja työkokemuksensa. Perehdytyksessä otetaan huomioon muun muassa työhön, työpaikan työolosuhteisiin sekä turvallisiin työtapoihin liittyviä asioita. Lisäksi työntekijälle on annettava ohjausta ja opetusta työn haittojen ja vaarojen estämiseksi. Parhailaan hyvin tehty perehdytys vähentää työturvallisuusriskejä ja parantaa työntekijöiden työturvallisuutta, sillä työntekijöistä juuri uusille työntekijöille tapahtuu eniten työtapaturmia (Prevent 2019, viitattu 5.3.2019). Perehdytystä tulee antaa myös siinä tapauksessa, jos työtehtävät, käytettävät laitteet tai menetelmät muuttuvat tai työtä tehdään harvoin.

5.1 Perehdytyksen sisältö ja tavoitteet

Perehdyttämisen avulla perehdytettävä oppii tuntemaan työpaikkansa, sen toiminta-ajatuksen, toimintaperiaatteet sekä toimintatavat. Perehdyttämiseen kuuluu osana myös työyhteisöön tutustuminen sekä omiin työtehtäviin perehdyttäjän kanssa tutustuminen. Perehdyttäminen auttaa uutta työntekijää tai harjoittelijaa omaksumaan työpaikan toimintatavat sekä työtehtävät nopeammin, jonka myötä myös työskentely on tehokkaampaa. (Hämäläinen & Kangas 2008, 2.)

Perehdyttämisen aikana tulee kiinnittää huomiota perehdytyksen tavoitteisiin, kohderyhmään ja sisältöön. Perehdyttämässä tulee ottaa myös huomioon sitä koskevat säädökset, esimerkiksi työturvallisuuslaki. Perehdyttäjän tulee huomioida perehdytettävän tieto- ja taitotaso, jotta kaikilla opiskelijoilla on samanarvoiset mahdollisuudet oppia harjoittelunsa aikana mahdollisimman paljon. Perehdyttäjän tulee selittää työtehtävät mahdollisimman kattavasti ja näyttöön perustuen niin uusille työntekijöille kuin opiskelijoillekin (Työturvallisuuslaki 738/2002 2.14§.)

Hyvä perehdyttäjä kommunikoi selvästi ja tehokkaasti. Perehdyttäjä tunnistaa eri oppimistyyliä ja mukauttaa ohjaustyylinsä sen mukaan ohjatakseen opiskelijoita motivoivasti ja yksilöllisesti. Jotkut opiskelijat tarvitsevat enemmän ohjausta kuin toiset. (Rose ym. 2005, 345.) Hyvä ja kokenut ohjaaja auttaa tarvittaessa opiskelijaa ja antaa opiskelijalle tarpeeksi mahdollisuuksia tehdä työtä itsenäisesti. Hyvä perehdytys kannattaa suunnitella hyvin etukäteen, jotta uusi työntekijä ehtii oppia ja omaksua työssä tarvittavat asiat lyhyessä ajassa. Uudella työntekijällä tulee myös olla mahdollisuus esittää kysymyksiä perehdytyksen aikana. (Hämäläinen & Kangas 2008, 6–7.)

5.2 Perehdytysmateriaali perehdyttämisen tukena

Perehdytyksen apuna voidaan käyttää ennalta suunniteltua materiaalia. Perehdytysmateriaaliin on usein koottu esimerkiksi yrityksen esittely, työpaikan tavat ja pelisäännöt, työsuhteeseen liittyvät asiat, työturvallisuusasiat sekä tärkeitä nimiä, osoitteita ja puhelinnumeroita (Hämäläinen & Kangas 2008, 11). Uusi työntekijä/harjoittelija voi tutustua kirjalliseen tai sähköiseen perehdytysmateriaaliin jo etukäteen ja siitä on myös helppo tarvittaessa kerrata asioita myöhemmin. (Hämäläinen & Kangas 2008, 7). Mikäli perehdyttämisen tukena käytetään perehdytysmateriaalia, sen päivittämisestä ja ajantasaistamisesta tulee huolehtia riittävän usein.

Tekemäämme perehdytysmateriaaliin on koottu harjoitteluun liittyviä käytännön asioita, esittelyt jokaisesta NordLabin Oulun alueeseen kuuluvasta laboratorion, sekä tietoa työturvallisuudesta. Materiaalin avulla bioanalytiikan opiskelijat voivat tutustua etukäteen tulevaan harjoittelupaikkaansa, valmistautua tulevaan harjoittelujaksoon ja asettaa itselleen oppimistavoitteet. Lisäksi ohjaajat saavat yhtenäisen perehdytysmateriaalin opiskelijoiden harjoitteluun kuuluvaa perehdyttämistä varten.

6 OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS JA TAVOITTEET

Työn tarkoituksena oli tuottaa mahdollisimman selkeä ja kattava perehdytysmateriaali NordLabin Oulun alueen laboratorioihin, jota opiskelijat voivat hyödyntää mahdollisimman paljon. Perehdytysmateriaalin avulla opiskelijat ja perehdyttäjät saavat yhtenäisen kuvan siitä, mitä harjoittelujakson aikana tehdään ja opitaan. Projektin välitön tavoite oli saada perehdytysmateriaali opiskelijoiden käyttöön. Pitkänajan kehitystavoitteena oli taata parempi ja yhdenveroinen perehdytys kaikille alan opiskelijoille, jotka työskentelevät NordLab Oulun alueella olevissa yksiköissä.

Projektin laatutavoitteina olivat NordLabin arvot: asiakaslähtöisyys, uudistumiskyky, vastuullisuus, oikeudenmukaisuus ja taloudellisuus (NordLab 2018, viitattu 26.2.2019). Tavoitteenamme oli tehdä laadukas työ, joka mahdollistaa paremman asiakaslähtöisyyden ja uudistumiskyvyn. Työssä ei kerrottu eri laitteista, sillä ne vaihtuvat ja vanhentuvat nopeasti. Asioista kerrottiin yleisellä tasolla, jotta työmme pysyisi tuoreena mahdollisimman pitkään.

Henkilökohtainen välitön tavoitteemme projektin kannalta oli hioa ryhmässä toimimisen taitoja ja ajankäytön suunnittelua. Halusimme itse tutustua NordLabin toimintaan ja omana henkilökohtaisena tavoitteenamme oli selvittää, mitä eri laboratoriot tekevät ja mitkä asiat ovat tärkeimpiä eri laboratorioissa työskennellessä.

7 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö toteutettiin toiminnallisena opinnäytetyönä. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on kaksi osiota: toiminnallinen osuus eli tuotos ja opinnäytetyön raportti ja arviointi. Toiminnallisella opinnäytetyöllä tavoitellaan käytännön toiminnan kehittämistä, ohjeistamista, järjeistämistä tai järjestämistä. Toiminnallisen opinnäytetyön tavoitteena on tuottaa jokin tuote. Meidän tuotteemme oli perehdytysmateriaali bioanalyttikko-opiskelijoille, joka julkaistiin NordLabin omilla verkkosivuilla.

7.1 Projektiorganisaatio

Opinnäytetyömme toimeksiantaja oli NordLab ja Oulun alueen laboratoriot. NordLab on Pohjois-Suomen alueella toimiva laboratorio, jolla on aluelaboratoriot Oulussa, Rovaniemellä, Kajaanissa, Kemissä ja Kokkolassa. Aluelaboratoriot jakautuvat vielä pienempiin yksiköihin Pohjois-Suomen alueella.

Projektin tuote tuli NordLabin käyttöön, joten materiaalin sisältö tehtiin heidän toiveidensa perusteella. Projektia valvoivat yhteyshenkilöt NordLabilta ja Oulun ammattikorkeakoululta. Ohjaajina NordLabilta toimivat ylihoitaja Sirpa Kuopus sekä vieritutkimusasiantuntija ja opiskelijaohjauksen yhdyshenkilö Liisa Lehto. Oulun ammattikorkeakoululta ohjaajana toimi bioanalytiikan yliopettaja Mika Paldanius. Opinnäytetyöryhmän kanssa tehtiin suunnitelma opinnäytetyötä varten, haastatellut NordLabin Oulun alueen yksiköissä, perehdytysmateriaali sekä raportti opinnäytetyön prosessista. Tehtävät jaettiin tasaisesti kaikkien opinnäytetyön tekijöiden kesken.

7.2 Aihe ja aiheen rajaus

NordLab tilasi uuden perehdytysmateriaalin, sillä Oulun aluelaboratorion perehdytysmateriaali kaipasi päivitystä ja koska Rovaniemelle opinnäytetyönä tehty perehdytysopas on osoittautunut toimivaksi. Perehdytysmateriaali oli tarkoitus tehdä kaikkiin Oulun aluelaboratorion yksiköihin, Kuusamon laboratoriota lukuun ottamatta. Kaikkien ohjaajien kanssa käydyssä palaverissa totesimme, että jätämme Oulaskankaan sairaalan yksiköt esittelemättä, sillä se olisi pidentänyt perehdytysmateriaalia huomattavasti ja se sijaitsee niin kaukana. Myös Tyrnävän ja Haapaveden yksiköt jätettiin

pois niiden kaukaisen sijainnin takia. Perehdytysmateriaalissa esittelimme siis loppujen lopuksi 18 NordLabin Oulun aluelaboratorioon kuuluvaa yksikköä.

7.3 Perehdytysmateriaalin suunnittelu

Ennen perehdytysmateriaalin suunnittelun aloittamista tutustuimme NordLabin Oulun laboratorioiden aiempaan perehdytysmateriaaliin sekä Rovaniemen vastaavaan opinnäytetyönä tehtyyn perehdytysoppaaseen. Näiden pohjalta suunnittelimme omaa perehdytysmateriaaliamme, sen sisältöä ja ulkoasua. Materiaaliin tulevat yleiset perehdytysasiat suunniteltiin myös yhdessä NordLabin omia ohjeistuksia apuna käyttäen.

Aineistonkeruumenetelmänä käytimme haastattelua, sillä se sopi tarkoituksiimme hyvin. Haastattelujen avulla pystyimme helposti kartoittamaan työpaikan toiveet perehdytysmateriaalin sisällöstä sekä saimme yksikkökohtaiset työpistekuvaukset. Valitsimme haastattelun aineistonkeruumenetelmäksi, koska se mahdollistaa aineiston keruun joustavasti tilanteen edellyttämällä tavalla. Haastattelussa saatuja vastauksia on mahdollisuus selventää ja syventää tarvittaessa lisäkysymyksillä. Haastattelut toteutimme teemahaastatteluina. Se on lomake- ja avoimen haastattelun välimuoto, jossa yksityiskohtaisten kysymysten sijaan haastattelu etenee keskeisten teemojen varassa (Hirsjärvi & Hurme 2004, 48). Tutki ja kirjoita- kirjan mukaan teemahaastattelulle tyypillisiin piirteisiin kuuluu, että haastattelun aihepiirit ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat (Hirsjärvi ym. 2007, 202).

Haastattelujen jakamista varten otimme selvää yksiköiden osastonhoitajista. Haastateltavat yksiköt jaettiin osastonhoitajien vastuualueiden mukaan ja kauempana sijaitsevat terveyskeskukset jaettiin kaikkien opinnäytetyön tekijöiden kesken tasaisesti, jotta haastatteluista aiheutuvat kustannukset jakaantuisivat mahdollisimman tasaisesti. Kahdelle opinnäytetyön tekijälle tuli haastateltavaksi neljä yksikköä ja lopuille kahdelle viisi yksikköä. Pohdimme yhdessä sopivat haastattelukysymykset, jotta kaikilla olisi samat kysymykset haastatteluiden pohjana.

Haastattelut suunniteltiin aloitettavaksi syyskuun 2018 lopussa. Loka- ja marraskuun aikana oli tarkoitus saada haastatelluksi kaikki esiteltävät yksiköt ja kirjoittaa perehdytysmateriaalia. Perehdytysmateriaalin oli tarkoitus olla valmis joulukuun 2018 loppuun mennessä. Aikataulu suunniteltiin joustavaksi, jotta mahdolliset viivästyksset eivät vaikuttaisi opinnäytetyön prosessin aikatauluun.

7.4 Perehdytysmateriaalin toteutus

Aloitimme työn haastattelemalla jokaista yksikköä, haastattelujen aikataulut sovittiin jokaisen yksikön opiskelijavastaavan kanssa ja haastatteluissa haastateltiin yksiköstä yhtä laboratoriohoitajaa. Haastatteluiden pohjalta kirjoitimme jokaisesta yksiköstä esittelyn perehdytysmateriaalia varten. Yleisiä ohjeita varten käytimme pohjana NordLabin olemassa olevia perehdytysohjeita. Perehdytysmateriaalissa käytimme myös muita lähteitä kuten esimerkiksi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen materiaaleja tietojemme täydentämiseksi. Yksiköiden esittelyjen ja yleisten osioiden valmistuttua perehdytysmateriaalia muokattiin sen yhtenäistämiseksi ja siihen lisättiin kuvia yksiköistä materiaalin elävöittämiseksi.

7.4.1 Sisältö

Perehdytysmateriaalista löytyy harjoitteluun liittyviä käytännön asioita, esittelyt Oulun alueeseen kuuluvista laboratorioista, sekä tietoa työturvallisuudesta. Harjoitteluun liittyviin käytännön asioihin on esitelty esimerkiksi harjoittelun vaatimat perehdytykset, tarvittavat rokotukset sekä tietoa harjoittelupaikkojen varaamisesta. Työturvallisuus-osiossa käsitellään muun muassa pistotapaturmat ja verialtistus, asiakkaista johtuvia riskejä ja työergonomiaa. Perehdytysmateriaalin loppuun lisättiin Oulun yliopistollisen sairaalan pohjakartta, johon merkittiin siellä sijaitsevat laboratoriot. Kartta lisättiin, jotta opiskelijat hahmottaisivat paremmin laboratorioden sijainnit.

7.4.2 Ulkoasu

Perehdytysmateriaalin ulkoasussa huomioitiin NordLabin värit otsikoissa, yhdenmukaisuus yksiköiden esittelyissä sekä selkeä ulkoasu. Materiaaliin lisättiin itse ottamiamme kuvia yksiköistä materiaalin elävöittämiseksi. Perehdytysmateriaalin sisällysluettelo luotiin niin, että esimerkiksi tiettyä yksikköä hiirellä klikkaamalla pääsee kyseiseen kohtaan perehdytysmateriaalissa.

7.4.3 Käyttöönotto

Valmis perehdytysmateriaali julkaistaan NordLabin omilla verkkosivuilla. Materiaali otetaan käyttöön heti sen hyväksymisen jälkeen. Julkaisemisen jälkeen NordLab on vastuussa perehdytysmateriaalin päivittämisestä ja uudistamisesta.

7.5 Opinnäytetyön esittely

Perehdytysmateriaali esiteltiin kahdelle eri bioanalytiikan tutkinto-ohjelman ryhmälle kahtena eri päivänä. Esittelyssä kerrottiin opiskelijoille opinnäytetyön tarkoituksesta ja tavoitteista, perehdytysmateriaalin sisällöstä ja mistä materiaali löytyy julkaisemisen jälkeen. Esittelyn lopuksi opiskelijoilta pyydettiin palautetta Webropol-kyselyn (liite 1) avulla. Molemmissa esittelyissä oli myös opponoiija paikalla arvioimassa opinnäytetyötämme.

7.6 Palaute

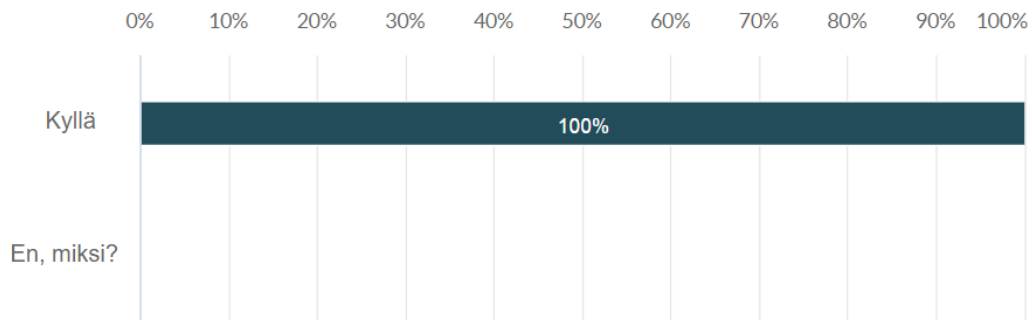
Osa yksiköistä pyysi saada lukea oman yksikkönsä esittelytekstin. Lähetimme tekstit kaikille yksiköille sähköpostilla tarkistettavaksi ja muokkasimme niitä yksiköistä saamiemme palautteiden perusteella. Pääasiassa yksiköt olivat tyytyväisiä kirjoittamiimme teksteihin, muokkasimme vain pieniä yksityiskohtia.

Ennen opinnäytetyön esittelyä ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille, lähetimme perehdytysmateriaalin ja luomamme Webropol-kyselyn oman vuosikurssimme opiskelijoille. Kyselyn avulla opiskelijat saivat jättää anonyymisti palautetta materiaalistamme. Saimme palautetta kahdeksalta henkilöltä ja muokkasimme perehdytysmateriaaliamme ennen ensimmäistä esittelyä palautteista saatujen kehitysehdotusten mukaan. Vaihdoin esimerkiksi materiaalin kuvia siten, että kaikista terveyskesuksista kuvat olivat rakennuksen ulkopuolelta ja lisäsimme opiskelijoiden avaintenhakua koskevan kellonajan. Pääasiassa palaute oli positiivista ja kaikki kyselyyn vastanneet kokivat perehdytysmateriaalimme tarpeelliseksi.

Palautekysely lähetettiin 76 bioanalytiikan opiskelijalle, kyselyyn vastasi 40 opiskelijaa. Kyselyyn vastanneet olivat tyytyväisiä perehdytysmateriaaliin ja pitivät sitä hyödyllisenä tulevia harjoitusjaksojaan ajatellen (kuvio 1). Emme saaneet juurikaan kehitysehdotuksia, vain huomautuksia muutamista kirjoitusvirheistä ja ulkoasun muotoiluista.

5. Koitko perehdytysmateriaalin tarpeelliseksi?

Vastaajien määrä: 40

KUVIO 1. Opiskelijoiden mielipide materiaalin tarpeellisuudesta (Webropol 2019, viitattu 26.3.2019)

Avoimissa palautteissa saimme paljon positiivista palautetta. Kehitysideoita saimme jonkin verran.

Kuvioissa 2 – 4 esimerkit muutamasta saamastamme avoimesta palautteesta.

Ihan huippu materiaali. Tarpeellinen ja mielenkiintoinen. Mitään oikeita risuja ei löytynyt, mutta tuli jotakin mieleen, mitkä itsellä pomppasi silmiin, pohtikaa ja korjatkaa, jos on tarve!

Päivystyslaboratorio otsikon alla 2. kappale: "Osa päivystyslaboratorion työntekijöistä osallistuu aamukierroille, sillä välin laboratorioon jääneet tekevät laitteille tarvittavat aamutoimet." Sillä välin kuulostaa vähän hassulta tuossa, ehkä jonka aikana olisi parempi? Tosi pieni juttu, mutta itellä pomppas silmään.

4.12. kappaleessa yksi välilyönti liikaa kappaleiden välissä?

Olisi parempi, jos jokaisen terveyskeskuksen esittelyssä olisi kuva ulkopuolelta. Kuva näytteenottotuolista ei kerro harjoitteluun menevälle mitään. Ruksin kuitenkin hyvät kuvat kohdan, koska kaikki muut kuvat oli erinomaisia.

KUVIO 2. Palautekyselyn avoin palaute 1 (Webropol 2019, viitattu 26.3.2019)

Todella hyvä ja kattava materiaali. Tulee todella tarpeeseen! Uskon, että tämän myötä harjoitteluun lähteminen tulee olemaan paljon helpompaa, kun materiaaleista löytyy vastaukset kaikkiin asioihin. Hyvää työtä!

KUVIO 3. Palautekyselyn avoin palaute 2 (Webropol 2019, viitattu 26.3.2019)

Olisi ollut hyvä, jos OYS:n laboratorioiden sijainnit olisi kerrottu myös yksiköiden esittelyssä lyhyesti (osassa oli kerrottu kuten lasten näytteenotossa).

Olisi myös hyvä lisä, jos yksiköiden esittelyssä olisi kerrottu ruokailu mahdollisuuksista. Näin opiskelija osaisi varautua ottamalla omat eväät jne.

Opinnäytetyön aihe oli ajankohtainen ja yhdenvertaisti opiskelijoita saamalla samat lähtötiedot ennen harjoitteluun menemistä.

KUVIO 4. Palautekyselyn avoin palaute 3 (Webropol 2019, viitattu 26.3.2019)

7.7 Perehdytysmateriaalin hyödynnettävyys

Tekemäämme perehdytysmateriaaliin on koottu harjoitteluun liittyviä käytännön asioita, esittelyt jokaisesta NordLabin Oulun alueeseen kuuluvasta laboratoriosta, sekä tietoa työturvallisuudesta. Materiaalin avulla bioanalytiikan opiskelijat voivat tutustua etukäteen tulevaan harjoittelupaikkaansa, valmistautua tulevaan harjoittelujaksoon ja asettaa itselleen oppimistavoitteet. Materiaali on tarkoitettu kaikille Suomen bioanalyttikko-opiskelijoille, ei pelkästään Oulun ammattikorkeakoulun opiskelijoille ja kaikkia harjoittelujaksoja varten. Lisäksi ohjaajat saavat yhtenäisen perehdytysmateriaalin opiskelijoiden harjoitteluun kuuluvaa perehdyttämistä varten.

8 POHDINTA

Saavutimme opinnäytetyön prosessille asettamamme tavoitteet hyvin. Tekemämme perehdytysmateriaali oli toimiva, selkeä ja kattava ja sen avulla opiskelijat ja perehdyttäjät saavat yhtenäisen kuvan harjoittelujaksoista. Perehdytysmateriaalin avulla opiskelijat voivat saada saman tasoista perehdytystä kaikissa NordLab Oulun alueen yksiköissä. Henkilökohtaisena tavoitteenamme oli tutustua NordLabiin ja sen eri laboratorioihin sekä niiden toimintoihin, mielestämme saavutimme nämä.

Projekti oli suunniteltu hyvin ja aikataulu oli suunniteltu jo valmiiksi joustavaksi, joten pysyimme melkein aikataulussa. Koska haastattelukysymykset oli suunniteltu etukäteen ja kaikilla oli samat kysymykset haastattelun pohjana, esimerkiksi haastattelujen jaon muuttaminen opinnäytetyön tekijöiden kesken onnistui helposti. Aikataulussa pysymistä hankaloitti esimerkiksi yhteyden saaminen yksiköihin ja sopivien haastatteluajkojen yhteensovittaminen. Haastatteluajkojen sopimista hankaloitti myös oma harjoittelujaksoimme. Aikataulussa pysymistä viivästytti myös opinnäytetyön suunnitelman tarkistamiseen liittyvät viiveet. Perehdytysmateriaalin yleisiä ohjeistuksia oli hieman hankala kirjoittaa, sillä kaikki ohjeistukset eivät päde Oulun yliopistollisen sairaalan yksiköissä sekä terveyskeskuksissa. Onnistuimme mielestämme kuitenkin kokoamaan perehdytysmateriaaliin kaikki olennaiset asiat.

Sisällöltään perehdytysmateriaalista tuli kaikki bioanalytiikan ammattitaitoa edistävät harjoittelujaksot kattava kokonaisuus. Materiaali on yleisiltä osin kattava, mutta jätimme esimerkiksi kulkuyhteydet ja ruokailumahdollisuudet mainitsematta materiaalia tiivistääksemme. Olemme tyytyväisiä perehdytysmateriaalin ulkoasuun ja materiaalin asettelut ovat myös käytännölliset, sillä sisällysluettelosta kiinnostavaa osiota klikkaamalla pääsee kyseiseen kohtaan materiaalia. Perehdytysmateriaalin parannusehdotuksena olisi, että kaikki kuvat olisi otettu samaan vuodenaikaan, jotta materiaali olisi vielä yhtenäisempi.

Jatkotutkimusaiheena perehdytysmateriaaliimme voi käyttää pohjana esimerkiksi Oulaskankaan sairaalassa sijaitsevien yksiköiden perehdytysmateriaalia varten. Lisäksi voisi selvittää, ovatko bioanalytiikan opiskelijat kokeneet perehdytysmateriaalin hyödylliseksi.

8.1 Opinnäytetyön eettisyys ja luotettavuus

Perehdytysmateriaalin sisältö luotiin yksiköissä työskentelevien laboratoriohoitajien haastatteluiden pohjalta, joten tiedot ovat paikkansapitäviä. Käytimme materiaalissa laadukkaita lähteitä kuten esimerkiksi Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitoksen materiaaleja sekä NordLabin omia ohjeita ja arvoja sekä aiheeseen liittyviä lakeja tietojemme täydentämiseksi. Tekstiviitteet on merkitty sekä perehdytysmateriaaliin että opinnäytetyön raporttiin. Osa yksiköistä halusi lukea oman esittelytekstinsä etukäteen ja muokkasimme tekstejä heiltä saamamme palautteiden mukaan. Opinnäytetyön esittelyn yhteydessä pyysimme bioanalytiikan opiskelijoita vastaamaan sähköiseen palautekyselyyn, joiden avulla muokkasimme perehdytysmateriaalia. Ennen perehdytysmateriaalin julkaisua sen tarkastivat myös NordLabin ohjaajat Sirpa Kuopus ja Liisa Lehto sekä Oulun ammattikorkeakoulun ohjaava opettaja Mika Paldanius.

Perehdytysmateriaalin kuvat on otettu itse ja niissä ei esiinny ihmisiä, laitteita eikä potilastietoja. Materiaaliin pyrittiin laittamaan mahdollisimman vähän linkkejä, jotta materiaalin päivitys olisi mahdollisimman helppoa. Perehdytysmateriaalissa ei mainita esimerkiksi yksiköiden opiskelijavastavia nimeltä, sillä opiskelijavastavaat voivat vaihtua. Bioanalytiikan opiskelijoilta saadut palautteet olivat anonymoituja, jonka vuoksi niitä ei voida yhdistää yksittäisiin opiskelijoihin. Palautekyselyn vastausprosentti oli 52,6. Emme ole saaneet palautetta kuin Oulun ammattikorkeakoulun bioanalytiikan opiskelijoilta, joten ne eivät välttämättä anna kattavaa kokonaiskuvaa muualta tulevien opiskelijoiden mielipiteistä perehdytysmateriaalistamme.

8.2 Opinnäytetyön tekijöiden ammatillinen kasvu

Opinnäytetyön prosessin aikana opimme hakemaan tietoa laajasti erilaisista luotettavista tietolähteistä sekä lähdekriittisyyttä. Opimme merkitsemään tekstiviitteet ja lähteet asianmukaisesti. Prosessin aikana näkemyksemme bioanalytiikan ammatista ja työstä laajentui, sillä pääsimme tutustumaan eri laboratorioihin sekä niiden toimintoihin opinnäytetyömme aikana. Lisäksi omat työskentelytapamme jäsentyivät paremmin työn edetessä. Prosessin aikana opimme työskentelemään ryhmänä sekä ymmärtämään pitkäkestoisen prosessin työvaiheita. Opimme jakamaan vastuuta työn tekemisestä ja huomioimaan oman työskentelyn vaikutuksen työn valmistumiseen. Opimme myös tekemään joustavan aikataulun prosessiimme.

LÄHTEET

Ahokas, L. & Mäkelä, J. 2013. Perehdyttäminen ja työnopastus – Ennakoivaa työsuojelua. Viitattu 5.3.2019, https://ttk.fi/koulutus_ja_kehittaminen/julkaisut/digijulkaisut/perehdyttaminen_ja_ty-onopastus_-_ennakoivaa_tyosuojelua.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hämäläinen, J. & Kangas P. 2008. Perehdyttämisen suunnittelu ja toteutus. 2. painos. Helsinki: Työturvallisuuskeskus, palveluryhmä.

Itä-Suomen yliopisto 2019. Osaamisella omiin tavoitteisiin, viitattu 5.3.2019, <https://www.uef.fi/fi/web/aducate/osaamisella-omiin-tavoitteisiin>.

Jarvis, P. 2004. Adult Education & Lifelong Learning: Theory and Practice. 3. edition. London: RoutledgeFalmer.

Kallioinen, O. 2008. Oppiminen Learning by developing –toimintamallissa. Helsinki: Edita Prima Oy.

Lairio, M. & Penttilä, M. 2007. Opiskelijälähtöinen ohjaus yliopistossa. Jyväskylä: Jyväskylän yliopistopaino.

Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä. 28.6.1994/559.

Lapin AMK, Kehittävä arviointi, viitattu 5.3.2019, <https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Opiskelu/Kehittava-arviointi>.

NordLab 2018. Arvomme. Viitattu 26.2.2019, <http://www.nordlab.fi/fi/nordlab/arvomme>.

Oulun ammattikorkeakoulu 2019. Bioanalyttikko (AMK). Viitattu 11.3.2019, <https://www.oamk.fi/fi/koulutus/amk-tutkintoon-johtava-koulutus/bioanalyttikko/>.

Oulun yliopistollinen sairaala 2019. Käytännön harjoittelu. Viitattu 11.3.2019, <https://www.ppsHP.fi/Tutkimus-ja-opetus/Opetustoiminta/Sosiaali-ja-terveysalan-opetus/Pages/default.aspx>.

Pasanen, M. & Putkuri, P. 2005. Oppimisympäristön rakentaminen työelämän ja koulutuksen yhteistyönä. Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu.

Poikela, E. & Poikela, S. 2008. Laatu opiskeluun. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.

Prevent 2019. Introduktion på jobbet. Viitattu 5.3.2019, <https://www.prevent.se/amnesomrade/arbetsorganisation/introduktion/>.

Rose, G., Rukstalis, M., & Schuckit, M. 2005, Informal Mentoring Between Faculty and Medical Students, *Academic Medicine*, Vol. 80, No. 4 / April 2005.

Työturvallisuuslaki. 23.8.2002/738.

Vilkka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.

Vilkka H. & Airaksinen T. 2004. Toiminnallisen opinnäytetyön ohjaajan opas. Helsinki: Tammi.

Palaute perehdytysmateriaalista

1. Minkä ryhmän opiskelija olet?

- BIO16SP
 BIO17SP
 BIO18SM

2. Oliko perehdytysmateriaalin yleinen osio tarpeeksi kattava?

- Kyllä
 Ei, miksi? _____

3. Olivatko yksiköiden esittelyt riittävät?

- Kyllä
 Ei, miksi? _____

4. Oliko perehdytysmateriaali hyvä? Valitse ne kohdat, jotka mielestäsi täyttivät

- Riittävän selkeä
 Hyvät kuvat
 Teksti ymmärrettävää
 Otsikot vastasivat tekstin sisältöä
 Otsikoiden järjestys oli hyvä

5. Koitko perehdytysmateriaalin tarpeelliseksi?

- Kyllä
 En, miksi? _____

6. Risut / ruusut
